

Kapittel 15

Finansiering av måletekniske oppgaver

15.1 Dagens regelverk

Lov om mål og vekt har en rekke bestemmelser om finansiering av de oppgaver Justervesenet utfører. Justervesenets lovregulerte virksomhet er i dag 100 % selvfinansiert gjennom gebyrer fra selgere og brukere av måleredskaper. Lovens kap. 7 om gebyrer (målvl. §§ 35- 37) inneholder flere bestemmelser om gebyrer som skal dekke Justervesenets kostnader. Målvl. § 35 første ledd hjemler gebyrer for justering, undersøkelse og merkning. Det kan imidlertid også kreves gebyrer når justering blir forsøkt foretatt, men ikke kan gjennomføres av ulike årsaker, f.eks. fordi redskapet er mangelfullt. Selve gebyrene er fastsatt i forskrift om justergebyrer. Grunngebyrene er de samme i hele landet, men tilleggsgebyr for transportkostnader varierer.

Målvl. § 37 hjemler i tillegg krav på kost- og skyssgodtgjørelse når det utføres rekvirert utjustering. I henhold til målvl. § 31 skal bruker av måleredskap også "bære alle omkostninger vedkommende justeringen, så som transport fram og tilbake av normaler og annet utstyr". Det presiseres i målvl. § 32 at plikten til å betale disse omkostningene også gjelder selv om justering ikke er rekvirert av bruker, men utføres som såkalt seriervisjon, dvs. at alle måleredskaper i et område justeres på samme reise av en justertjenestemann.

Når det gjelder typegodkjenning, tas dette betalt for i medhold av målvl. § 22, jf. forskrift om justering § 15. Videre kan det tas betalt for skriftlige uttalelser angående justertekniske spørsmål, jf. målvl. § 19.

I målvl. § 50 første ledd bokstav d er det en bestemmelse som gir forskriftshjemmel til å fastsette betaling for kontroll og godkjenning av produkters vekt og volumverdi mv.

Målvl. § 35 annet ledd hjemler for øvrig forskrifter om betaling for de tjenester Norsk Akkreditering utfører, se nærmere i utredningens kap. 18.

15.2 Videreføring av hjemmel for finansiering av måleteknisk virksomhet

Det ligger ikke i prosjektgruppens mandat å foreslå konkrete finansieringsordninger for den måletekniske virksomheten. Det er underveis i utredningsarbeidet avklart med Nærings- og handelsdepartementet, som har utarbeidet mandatet for lovarbeidet, at det som ligger til prosjektgruppens oppgave, er å sikre at den nye loven gir mulighet for å videreføre en ordning med brukerfinansiering. Det er ikke noe som tilsier at brukerfinansieringen bør falle bort. Dette er en ordning som har vært gjeldende i mange år og som er innarbeidet og allment akseptert i bransjen.

I og med at ny lov om måling skal være en fleksibel lov når det gjelder virkemidler for å nå lovens formål, må det også være åpning for fleksible ordninger knyttet til finansiering av disse virkemidlene. Det bør fastsettes hjemmel til å kunne pålegge både avgifter og gebyrer fordi det både kan være aktuelt å sette generelle avgifter som skal dekke utgifter til måleteknisk virksomhet og gebyrer knyttet til konkrete ytelser. Nærmere bestemmelser om når det skal settes avgift/gebyr og hvordan, må overlates til forskrift.

Der tilsynsmyndigheten inspiserer alle brukere av en type måleredskap i likt omfang, slik som i dag, bør kostnadene kunne belastes den enkelte som *gebyr*. Også godkjenninger, f.eks. e-merkegodkjenninger, uttalelser ut over den alminnelige

veiledningsplikten og andre spesielle saksbehandlingsoppgaver bør det kunne tas betalt for i form av gebyr. Når det gjelder mer tilfeldig kontroll, som stikkprøvekontroll, kan det imidlertid være mer aktuelt å pålegge alle brukere en årlig eller annen type *avgift*, for å fordele utgiftene mer rettferdig¹. Hvordan den måletekniske virksomheten skal finansieres, er et spørsmål som fortløpende vil måtte bli vurdert.

Prosjektgruppen foreslår på denne bakgrunn i lovutkastet § 37 en hjemmel til å kunne fastsette avgifter eller gebyrer. Det bør imidlertid være en klar forutsetning for både avgifter og gebyrer at det kun kan kreves i den grad det er nødvendig for dekke myndighetens utgifter ved utførelse av oppgaver knyttet til måleteknikk. Ved fastsettelse av gebyrer bør det ikke bare kunne tas betalt for de kostnader som direkte kan spores tilbake til det forhold det tas betalt for, f.eks. kostnader som direkte kan knyttes til et tilsynsoppdrag. De indirekte kostnadene ved tilsynet må også kunne dekkes av gebyret. Dette vil f.eks. være kostnader til opprettholdelse av sporbarhet på målereferansene, vedlikehold av kompetanse, administrasjon, juridisk arbeid og informasjonsvirksomhet.

Videre er det nødvendig å ha bestemmelser som skal sikre inndrivelse av gebyrene og avgiftene. Slike bestemmelser er også foreslått i lovutkastet § 37.

¹ I Sverige er det pålagt en ekstra avgift på hver verifikasjon (justering) av måleredskaper som utføres. Avgiften skal dekke SWEDACs utgifter til tilsyn. SWEDAC er svensk myndighet for akkreditering og teknisk kontroll.